

7. september 2020/SM

Rammer for medlemskab af VUC's Verdensmålsforum

FN's verdensmål for bæredygtig udvikling adresserer det 21. århundredes grundlæggende globale udfordringer. Der stilles store krav til os alle om at tænke og agere anderledes, hvis vi skal nå målene. Uddannelserne har her en helt central rolle. Det handler om at sikre uddannelse til en bæredygtig fremtid, for alle.

VUC Verdensmålsforum er et forpligtende fællesskab for **VUC-skoler**, som arbejder med verdensmålene. Formålet med VUC Verdensmålsforum er at **styrke sektorens og skoler-nes arbejde** med at verdensmålene bliver en naturlig del af undervisningen, integreres i den daglige drift og inddrages i den strategiske udvikling. Medlemmerne **deler viden og erfaringer** om at arbejde med verdensmålene i den pædagogiske praksis, i driften og strategisk, **udvikler og videreudvikler** konkrete praksisser herfor, og sikrer **synliggørelse** af arbejdet med verdensmålene på VUC.

Om VUC Verdensmålsforum

Alle VUC-skoler kan blive medlem af forummet og alle er derfor velkomne, uanset erfaringer med at arbejde med FN's verdensmål. Forummet søger at mobilisere erfaringsudveksling og fælles udvikling inden for alle VUC's uddannelser; HF2, HFe og AVU. Forummets målgruppe er VUC-ledere på alle niveauer, som arbejder med verdensmålene på deres konkrete skole: 1) I undervisningen og den pædagogisk praksis, 2) I den daglige drift af institutionen, 3) I institutionens strategiske udvikling.

Forummet arbejder inden for en række pejlemærker, der retter sig mod arbejdet med FN's verdensmål i undervisningen, institutionsdrift og organisationsudvikling. Formålet med pejlemærkerne er at synliggøre konkrete institutionsnære initiativer, der kan bidrage til en bæredygtig udvikling og sætte mål for den lokale udvikling. Pejlemærkerne er dermed ikke et redskab til benchmarking, men derimod et redskab til at sætte retning på de områder, hvor skolen ønsker at gøre mere. Pejlemærkerne skal give lyst til at gøre mere, og er tænkt som en god mulighed for at belyse, for sig selv og for omverden, hvad man allerede gør. Pejlemærkerne giver et overblik over indsatsen på tværs af VUC-skolerne til inspiration skolerne imellem. **Pejlemærkerne blev vedtaget i forbindelse med etableringen af VUC Verdensmålsforum ved dets første møde den 3. september 2020. Pejlemærk-erne står beskrevet sidst i dette dokument.**

Forummet etableres i første omgang for en toårig periode og evalueres efterfølgende.

Principper for medlemskab

Det er **hele skolen** og ikke enkeltpersoner, der er medlem af forummet. Skolen kan være medlem af forummet, hvis man kan svare 'ja' til minimum tre af punkterne eller underpunkterne i de vedtagne pejlemærker, og tilslutter sig principperne for medlemskab.

En medlemsskole har **én repræsentant, der er i kontakt med VUC Videnscenter.**

Et medlem forpligter sig til, én gang årligt på øverste ledelsesniveau, at sætte skolens indsats på dagsordenen. Dette kan evt. tage afsæt i skolens arbejde med pejlemærkerne eller skolens øvrige lokale eller internationale aktiviteter.

Et medlem forpligter sig på at **synliggøre** sine tiltag over for elever, kursister, undervisere og gæster på skolen. Som medlem af VUC's Verdensmålsforum får man lov til at bruge signaturen 'VUC's Verdensmålsforum' på egen hjemmeside og i andre sammenhænge.

Aktiviteter for forummets medlemmer

VUC's Verdensmålsforum faciliteres af VUC Videnscenter og forummets arbejdsgruppe, og kommunikerer på en online platform. Der holdes møde i forummet to gange om året. Medlemsskolen afholder selv udgifter til deltagelse på møderne (transport, forplejning og evt. udgifter til oplægsholdere mv.).

Fem tilgange til arbejdet med FN's verdensmål på VUC

VUC's verdensmålsforum tager afsæt i UNESCO's tiltag til uddannelse for bæredygtig udvikling, der bygger på 'whole institution approach'. I dette perspektiv ses arbejde med verdensmål og bæredygtig udvikling ikke blot som et emne i undervisningen, men som et formål, der kræver nytænkning af institutionens rammer, praksisser og pædagogik.

Nedenfor præsenteres fem tilgange for arbejdet med FN's verdensmål, som anvendes og videreudvikles i forummet:

1) Verdensmålene i den pædagogiske praksis

FN's verdensmål kan sættes i spil i undervisning og den pædagogiske praksis på skolen, og kan fungere som en god ramme for at arbejde med bæredygtighed, globalisering og dannelse i undervisningen og i tværgående projekter på skolen. Undervisning med afsæt i verdensmålene udvikler elevernes viden, dannelse og handlekompetencer. Det kræver imidlertid et fagligt, pædagogisk og didaktisk oversættelsesarbejde at integrere verdensmålene i undervisningen. I forummet kan skolerne udveksle erfaringer med og udvikle idéer til, hvordan man kan...

- sætte verdensmålene i spil i undervisningen – fagligt, pædagogisk og didaktisk
- fremme kursisternes handlekompetencer – ved fx at udvikle løsninger på konkrete problemer og skabe forandringer i 'virkeligheden'
- etablere et udvalg med kursister, der igangsætter tværgående initiativer på skolen
- arbejde med verdensmålene som tværgående tema – i flere fag / faggrupper
- styrke et fællesskabende, deltagende og inddragende undervisningsmiljø
- styrke sundhed og trivsel hos kursister og medarbejdere

- fremme kursisternes viden om og arbejde med menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene, kulturel mangfoldighed, globalt medborgerskab etc.

2) Verdensmålene som del af skolen drift

Indsatsen for bæredygtighed handler også om skolernes eget forbrug af ressourcer og muligheder for at påvirke lokalt og globalt. Derfor arbejder forummet også med at kortlægge og forbedre skolernes forbrug af f.eks. energi, vand, drift af bygninger og potentialerne for bæredygtige løsninger ved nybygning og renovationsprojekter. Samt, hvor det er muligt, at inddrage alle på skolen i arbejdet for en mere bæredygtig skole, ved fx at have fokus på madspild, affaldssortering, økomærker, lokale fødevarer, plastik etc. i skolens kantine og ved arrangementer, forbrug af print i undervisningen, rengøringsartikler og -vandforbrug etc. I forummet kan skolerne udveksle erfaring med og idéer til, hvordan der kan arbejdes målrettet på at drive skolen klimamæssigt bæredygtigt, og gøre det til et fælles ansvar.

3) Verdensmålene i organisationskultur

FN's verdensmål involverer en økonomisk, miljømæssig og social bæredygtighed og drejer sig i høj grad også om den kultur organisationen skal understøtte. Ledelsens strategiske arbejde med FN's verdensmål vil således også influere på organisationsudviklingen. Ligesom det kan være pejlemærke for fx medarbejdernes efter- og videreuddannelse og for ledelses- og samarbejdskulturen på institutionen. Dette kan skolerne udveksle erfaringer om og idéer til.

4) Bæredygtighed i forskning og udvikling

Grundlaget for udvikling af nye praksisser, pædagogik og didaktik kræver ny praksisnær viden fra udviklingsprojekter og i nogle tilfælde forskning. Forummet kan udveksle idéer til, hvordan man kan inddrage principper fra den grønne omstilling og bæredygtighed i udviklings- og analysearbejde. Samt bidrage til forsknings- og udviklingsprojekter fx fra videnscentre, professionshøjskoler eller universiteter.

5) Lokale partnerskaber omkring bæredygtig udvikling

En af gevinsterne, ved at arbejde med FN's verdensmål, er at det åbner døre til nye samarbejdspartnere. Verdensmålene kan fx være grundlag for skolers samarbejde med grundskolen, ungdomsuddannelser eller videregående uddannelse. Forummet kan udveksle erfaringer med at indgå i partnerskaber til offentlige institutioner, kommunen eller regionen og det lokale erhvervsliv.

Pejlemærker for VUC-skoler, der ønsker at være medlem af VUCs Verdensmålsforum

Overordnede principper i forhold til pejlemærkerne:

- Pejlemærksordningen skal fungere som katalysator for skolernes arbejde med verdensmålene.
- Pejlemærkerne for et medlemskab skal være så brede, at alle skoler relativt let kan starte op og være med.
- Listen med pejlemærker skal mindst én gang årligt revideres af verdensmålsudvalget (arbejdsgruppen). Der kan som udgangspunkt ikke fjernes pejlemærker, men pejlemærker kan tilføjes og andre kan præciseres i deres formulering.
- Pejlemærksordningen evalueres efter to år (september 2022), hvor det herefter vurderes om den skal fortsætte.
- Der vil ikke, og skal ikke, være andet end selvjustits, til at tjekke op på, om pejlemærkerne for medlemmer bliver overholdt.

Pejlemærkerne

Som VUC kan man være medlem af VUC's Verdensmålsforum, hvis man kan svare "ja" til minimum tre af følgende punkter eller underpunkter og tilslutter sig principperne for medlemskab af forummet.

Pædagogisk

1. Fag

a: VUC-skolen integrerer verdensmålene i minimum ét fag på alle VUC-uddannelserne.

b: VUC-skolen arbejder med bæredygtig dannelse i undervisningen i de fleste fag. Ikke nødvendigvis som hovedfokus, men som en inkorporeret del af undervisningen.

2. Tematimer

a: VUC-skolen afholder minimum 4 fællestimer pr. semester inden for emnerne FNs verdensmål, bæredygtighed, medborgerskab, lighed, klima, grøn omstilling, miljø mm.

b: VUC-skolen afholder minimum én temadag pr. semester om FNs verdensmål, bæredygtighed, medborgerskab, lighed, klima, grøn omstilling, miljø mm.

3. Elevbåret udvalg

VUC-skolen har eller nedsætter et aktivt, elevbåret verdensmålsudvalg (bæredygtighedsudvalg, grønt udvalg, grønt råd el.lign.).

4. Studieture

Ved alle studieture vælges en bæredygtig rejseform. Dvs. offentlig transport eller fyldte busser og fravalg af flyrejser.

Huset og bygninger

1. Byggeri

VUC-skolen har fokus på bæredygtige byggematerialer ved ombygning og nybygning.

2. Biodiversitet

VUC-skolen tænker biodiversitet ind i deres arealsanvendelse. Dvs. at VUC-skolen bevidst afsætter arealer til grønne områder.

3. Energiforsyning

VUC-skolen er helt eller delvis (min. 30 %) selvforsynende med grøn energi.

4. Indkøb

a: VUC-skolen er altid ved indkøb af maskiner og materialer opmærksom på bæredygtighedsparametre. Dvs. strømforbrug, holdbarhed/kvalitet, mulighed for genbrug mm.

b: VUC-skolen har fokus på grønne løsninger, og synliggør dem over for eleverne, kursisterne og ansatte.

5: CO2-regnskab

VUC-skolen fører et internt CO2-regnskab og har fokus på at nedsætte det samlede udslip.

Kost og non-food

1. Økomærker

VUC-skolens køkken har minimum et bronzemærke (30-60% økologiske fødevarer) i henhold til Det Økologiske Spisemærke.

2. Organisk affald

VUC-skolen har en ansvarlig genanvendelse af organisk affald. Dvs. at VUC-skolen selv komposterer eller sender organisk affald til biogasanlæg.

3. Madspild

VUC-skolen har fokus på madspild og synliggør det over for elever, kursister og ansatte

4. Affaldssortering

VUC-skolen affaldssorterer i videst muligt omfang. Dvs. minimum affaldssortering af glas, plast, metal, elektronik, pap og papir.